

16. mars 2009

Til: Kunnskapsdepartementet

Fra: Rektor Torunn Lauvdal, UiA og rektor Aslaug Mikkelsen, UiS

INNSPILL TIL FORSKNINGSMELDINGEN FRA UiA OG UiS

Norge trenger et "Nyskappingsuniversitet"

Norge trenger et "Nyskappingsuniversitet", og et konsortium av UiS/IRIS og UiA/Teknova har forutsetninger for å kunne ta denne posisjonen.

Forskningen spiller en avgjørende rolle for utvikling og fornyelse av privat næringsliv og offentlige tjenester her i landet. Som det fremgår av St.meld nr 7 (2008-2009) Et nyskappende og bærekraftig Norge, spiller universitetene og universitetsforskningen en særlig viktig rolle her. Det skyldes at universitetene gjennom grunnforskningen kan arbeide med problemstillinger som andre ikke interesserer seg for, og at universitetene gjennom kontakten med næringslivet kan legge grunnlag for kommersialisering av nye ideer. Mange nye produkter springer ut av gjennombrudd som følger av langvarig grunnforskningsinnsats.

I tillegg til dette nyttemotivet har forskningen, særlig ved universitetene, en sentral samfunnsmessig funksjon ved å bidra til selvforståelse, dannelse og refleksjon. Disse verdiene formidles gjennom høyere utdanning videre til nye generasjoner og brynes mot deres

holdninger. Forskningen er et viktig møtested mellom etablert ekspertise og fremtidens fagfolk som følge av at studenter på høyere nivåer trekkes inn i forskningsaktiviteten.

Staten og private virksomheter investerer meget betydelige ressurser i forskning, ut fra ulike motiver. Det er derfor gode grunner til å spørre om forskningen makter å skape resultater som står i forhold til denne ressursinnsatsen. Dette dreier seg om rammebetingelser, finansiering og organisering.

Statsråd Tora Aasland har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det trenges konsentrasjon av forskningen her i landet omkring større og mer robuste fagmiljøer, og at dette best oppnås gjennom et forpliktende samarbeid mellom institusjonene. Samtidig er det blitt understreket at det er nødvendig å opprettholde en sunn konkurranse om forskningsmidler, noe som forutsetter institusjonelt og faglig mangfold.

Universitetet i Stavanger vil gjøre sitt beste for å bidra til å realisere disse målsettingene. Det er noe av bakgrunnen for at Universitetet i Agder og UiS nylig har inngått en strategisk samarbeidsavtale om utdanning, undervisning og nye læringsarenaer, forskning, innovasjon og utvikling. UiA og UiS har en felles målsetting om å utvikle seg som nyskapende og innovative universiteter. Universitetene skal kjennetegnes ved et nært samarbeid med samfunns- og næringsliv og for sine bidrag til å øke verdiskapingsevnen i landet, med et særlig fokus på sørvestlandet. Disse to universitetene har også til hensikt å styrke kontakten med de fremste innovative universitetene i vår del av verden.

Forskning skal ha en sentral plass i utviklingen av denne strategiske alliansen i sørvest. UiA og UiS har overlappende og komplementær kompetanse på en rekke områder. Som et resultat av samarbeidsavtalen har universitetene allerede besluttet å etablere et felles senter for bærekraftig energi, i samarbeid med IRIS og Teknova. Ved å konsentrere kreftene om ett senter, som både skal dekke teknologi, naturvitenskap og

samfunnsvitenskap, vil vi skape et nytt tyngdepunkt i den nasjonale forskningen på dette området. Dermed bidrar vi både til konsentrasjon, arbeidsdeling og konkurranse gjennom mangfold. Blant andre aktuelle samarbeidsprosjekter kan nevnes samkjøring av TTO-aktiviteter og kommersialisering.

Sørvest-alliansen er ikke til hinder for at UiS fortsetter å bygge ut det strategiske samarbeidet med UiT, særlig innenfor petroleum. Det er heller ikke til hinder for at UiS utvider prosjektsamarbeid med en rekke ulike fagmiljøer der forholdene ligger til rette for det.

Vi ser mange fordeler ved denne konsentrasjonen av forskningsaktiviteten, særlig på lengre sikt. Det er enklere å begynne samarbeidet med forskning enn med undervisning, men vi er ikke i tvil om at forskningssamarbeidet over tid også vil legge grunnlag for koordinering av eksisterende og nye utdanningstilbud. Det gjelder særlig innenfor doktorgradsutdanningene. Med basis i de tilbudene som allerede finnes ved UiS og UiA, vil det være naturlig å utvikle felles forskerskoler, særlig på områder hvor hver av institusjonene er for små til å opprettholde et bredt tilbud av kurs og veiledere.

Et annet fremtidig samarbeidsområde ligger innenfor infrastruktur og utstyr hvor det kan være mye å tjene på en tettere koordinering – igjen med basis i forskningssamarbeid.

I sum ser vi for oss at sørvest-alliansen av nyskapende universiteter gradvis og systematisk bygger ut en felles infrastruktur av forskningssamarbeid som omfatter fellesprosjekter, felles sentre, felles forskerskoler og etter hvert også samkjøring av studieporteføljer på enkelte områder for å styrke rekrutteringen. Dessuten har de to universitetene lange tradisjoner for samarbeid med industrien på sørvestlandet og dermed et godt grunnlag for koordinert TTO-virksomhet. Hele samarbeidsforetaket er solid forankret i ledelsen ved de to institusjonene.

En slik felles infrastruktur – i organisatorisk like mye som fysisk forstand – vil bidra til at de sentrale målsettingene for forskningspolitikken blir realisert. Hvis det skal bli tilstrekkelig tyngde i denne prosessen, forutsettes økonomiske tilskudd fra sentralt hold. Det kan gjøres på ulike måter – gjennom finansiering av

bestemte samarbeidsprosjekter, gjennom tildeling av stipendiatmidler i en felles pott mellom de to universitetene, gjennom bevilgninger til forskerskoler, gjennom prioritering av infrastrukturfinansering og på andre måter.